

64. מה מרחיק היום אנשים רבים כל-כך מן האור?

כמו לילה עמוק פרושה חשכה את'רית על-פני-האדמה! כבר מזה זמן רב. היא מחזיקה את האדמה בלפיתה חונקת, כה דחוסה וחזקה שכל רגישות לאור ההולכת ועולה נדמית כלהבה, שבהיעדר חמצן מאבדת את כוחה והיא כבה במהירות ומתכנסת אל תוך עצמה.

נורא הוא המצב האת'רי הזה, הפועל כעת במלוא השפעתו האיזומה ביותר. זה אשר יצליח להתבונן בנעשה ולו חמש שניות, ממנו תיגזל כל תקווה לגאולה! –

וכל-זאת נגרם באשמתם של האנשים עצמם. אשמת הנטייה לדבוק בנחות יותר. אויבה הגדול ביותר של האנושות בכך היה היא עצמה. וכעת מאיימת, גם על השואפים באמת לעבר הרום, הסכנה שייקרעו אף-הם אל עומק התהום, אליה מתקרבים האחרים כעת במהירות בל-תאומן.

דומה הדבר להתעטפות חובקת, שאחריה תבוא בהכרח ההישאבות הממיתה. הישאבות אל הביצה החונקת והדחוסה, בה שוקע הכל בלא להשמיע רחש. שוב לא יישמע כל צליל, אלא רק עוד השתנקות חסרת-קול, אילמת ומחרידה.

והאדם אינו מכיר בכך. נרפות-הרוח מעוורת את עיניו מלהיווכח בריקבון הפושה.

אולם הביצה שולחת בלא-הרף את אדי-הרעל שלה הלאה, והם מפילים תרדמה על אלו שעדיין חזקים וערים, כדי שגם הם ישקעו, חסרי-כוחות ומעולפים.

כך נראה כעת הכל על-פני-האדמה. זו אינה תמונה שאני פורש בפניכם, אלו החיים! ומשום שכל האת'רי נושא בתוכו צורות, שנוצרו ושהופחו בהן חיים באמצעות תחושותיהם של האנשים, הרי שאירוע כזה מתרחש באמת, לאורך זמן. וזוהי הסביבה הצפויה לאנשים, לאלו שיהיו חייבים להינתק מן האדמה הזו ולא יוכלו לעלות אל המרחבים המוארים והיפים יותר.

אולם האופל הולך ומתהדק עוד-ועוד.

ועל-כן קרב הזמן בו תהיה הארץ חייבת להישאר ביד שלטונו של האופל, בלא סיועו הישיר של האור, שאולץ לכך מכוח רצונה של האנושות. תוצאות רצונו של הרוב, הן שחייבות היו להביא לסוף זה.

–

זהו הזמן אותו היה רשאי יוחנן לראות, כאשר האל גילה את פניו. –

חשבת-ליל שורה בכל. ואולם במצוקה הרבה ביותר, במקום בו על כולם מאיימת השקיעה, ועמם גם על הטוב ביותר, עולה בו-זמנית גם אדמומית-השחר ומפציעה! זריחה זו, מכל-מקום, מביאה עמה בראש ובראשונה את כאבי-הניקיון הגדול, שהוא בלתי-נמנע, קודם שתוכל להביא להצלתם של כל המחפשים באמת; שכן, היד לא תושט לעזרתם של כל אותם השואפים לעבר הנחיתות!

הם יקרוסו אל המעמקים האפלים, שם יוכלו רק לקוות להתעוררות, תוך עינויים שיגרמו להם להביט על עצמם בסלידה.

הללו, שיכלו עד-כה ללעוג ולהערים מכשולים בדרכם של השואפים מעלה, תוך שהם יוצאים לכאורה בלא-פגע, יסכרו כעת את פיהם, יהפכו מהורהרים יותר, עד שלבסוף יבקשו בתחינה אחר האמת.

ואולם לא ייקל הדבר עבורם, הם ינותבו בעל-כורחם דרך כל אותם ציוני-דרך של חוקי-הצדק-האלוהי הקשיחים, עד שיגיעו, מתוך החוויה, אל הכרה בטעויותיהם.

—

במסעי יכולתי לראות, לפיד של אש מרחף עם מילתי בין רוחות-האנוש, המצהיר כי אף אדם אינו רשאי לנכס לעצמו את האלוהי, בעוד בדיוק כעת מנסים רבים למצוא את האל בתוך עצמם, ואחר-כך להיות בעצמם לאל!

לכן עוררה מילתי פעמים רבות אי-שקט, האנושות מבקשת להתמרד כנגדה, היא רוצה לשמוע רק מילים מרדימות ומרגיעות, כאלו שיגרמו לה נוחות!

אלו המתמרדים אינם אלא פחדנים, המעדיפים להסתתר מפני עצמם, להישאר במחשכים, שם יתאפשר להם לחלום בנחות ושלווה, לפי דרישתם שלהם.

לא כל-אחד יכול לשאת את החשיפה לאור-האמת, האור המציג בבהירות ובחוסר-רחמים את הפגמים והכתמים שבמלבושו.

בצחוק, לגלוג, או עוינות רוצים הללו למנוע את היום הממשש ובא, בו ייחשפו לעין-כל כרעי-התרנגולת עליהם נשען מבנה-האליל שלהם - ה"אני". אנשים טפשים כאלו אינם אלא משחקים בנשף-מסכות עם עצמם, הנשף שלאחריו יבוא, בלא-רחמים, היום הרביעי של האפר. בתפישתם השגויה, הם מבקשים להביא עצמם למדרגת אלים בלבד, ובכך יחוו נוחות ושלמות על-פני-האדמה. זה אשר יפריע אותם ממנוחתם הבטלה, ייחשב בעיניהם מראש כאויב.

ואולם הפעם הזו, לא יועילו להם כל מחאותיהם!

האלהה עצמית זו, הניכרת בטענה שהאלוהי שוכן בתוך האדם, היא מחטף-בזוי של גדולת וטוהרת האל שלכם, מחטף הממלל את כבודו ואת קדושתו, אליה עליכם לשאוף באמונה-מבורכת!

—

בתוכם שוכן המזבח, שאמור לשמש אתכם בשירותכם את האל. מזבח זה הינו יכולת התחושה שלכם. אם טהור הוא, יחזיק בקשר ישיר עם הרוחני ודרכו עם גן-העדן! אז יהיו גם רגעים, בהם תוכלו לחוש אף אתם את קרבתו של האל, כפי שמתרחש לעתים-קרובות בכאבים העמוקים ביותר ובאור הגבוה ביותר!

אז תחוו את קרבתו באופן דומה לזה שבו אתם חווים את הרוחניות-המקורית בגן-העדן, אליה אתם קשורים הדוקות באותם רגעים. הרטט החזק הנוצר בהתלהבות השמחה, כמו גם בכאב העמוק, דוחף את כל הנחיתות-הארצית למשך שניות אחדות הרחק אל אחורי-הקלעים, ומשחרר את טוהר-התחושה, ורטט זה הופך מיד לגשר אל טוהר זהה לו, המחייה את גן-העדן!

זהו האושר העילאי של רוחות-האנוש. הנצחיים בגן-העדן חיים בתוכו דרך-קבע. הוא נושא עמו את הוודאות הנשגבת של הקיום המוגן. אז מודעים הם היטב לקרבתו של האל הגדול, שמכוחו הם קמים, אך גם אין בליבם כל-ספק, שמצויים הם ברום הגבוה ביותר האפשרי עבורם, ולעולם לא יוכלו לראות את האל.

ואולם אין הדבר מדכאם, אלא הם מכירים בגודלו, שאין שני לו, הם מוצאים את ההודיה מלאת-האושר לחסדו חסר-הגבולות, אותו העניק תמיד לכל יצור מחציף-פנים.

ומאושר זה יכול כבר יושב-הארץ ליהנות. אמת היא, אם נאמר שברגעי-התקדשות חש יושב-הארץ את קרבתו של האל. אך יהיה זה חטא, אם יבקש אדם לטעון, מתוך הגשר המופלא הזה, של ההכרה בקרבתו של האל, כי הוא עצמו מחזיק בתוכו ניצוץ מאותה אלוהות.

בד-בבד עם אותה טענה צועדת גם הצרתה של אהבת-האל. כיצד ניתן למדוד את אהבת-האל באמצעי-המדידה של אהבת-אדם? ואף יותר מכך, להעריכה על-פי ערכה של אהבת-אדם? הביטו באנשים, המדמים לעצמם כי האידיאל העליון של אהבת-האל הוא לקבל הכל בלא-תנאי ולסלוח! הם מבקשים לזהות את האלוהי בעצם העובדה שהוא נושא בסלחנות את כל עזות-פניהם של כל היצורים הנחותים, כמו אלו החלשים ביותר, הפחדנים ביותר, הגורמים רתיעה וסלידה.

ואולם חישבו על-כך, איזו אשמה עצומה טמונה בתוך כל זה!

האנשים מבקשים לחטוא בלא-עונש, כדי לרצות את האל לאחר-מכן, בכך שיתחננו בפניו שיסלח להם על חטאיהם! כדי להניח כך, יש צורך בצרות-מוחין חסרת-גבול, עצלות בלתי-נסלחת, או הכרה בחולשתו חסרת-התוחלת של הרצון-העצמי לשאוף כלפי מעלה: האחת ראויה לגינוי בדיוק כחברתה.

דמיינו לעצמכם את אהבת-האל! ברורה כשמש, קורנת, טהורה ועצומה! האם תוכלו לסבור שהיא יכולה להיות כה מתקתקה-חלושה, ותרנית וחסרת ערך-עצמי, כפי שהאנשים רוצים שתהיה? הם רוצים להציג גדולה שקרית, במקום בו הם מבקשים שתתקיים חולשה, ומוסרים תמונה שגויה, רק כדי לרמות עצמם, להרגיע את עצמם לגבי חוסר-שלמותם הם, אותה יעמידו בחפץ-לב לשירותו של האופל.

היכן יימצאו כאן הרעננות והכוח שמן ההכרח שיתקיימו בטוהרה הבהיר של אהבת-האל? את אהבת-האל לא ניתן להפריד מעוצמתו הגדולה ביותר של הצדק-האלוהי. השניים הללו חד-הם. צדק הוא אהבה, והאהבה טמונה, שוב, אך ורק בצדק. ובו בלבד מצויה גם הסליחה האלוהית.

נכונה היא אמירתן של הכנסיות, כי האל סולח הכל! וסולח באמת! בניגוד לאדם, הדן אפילו את אלו שהוטלה עליהם אשמה קטנה כלשהי, להיות בלתי-ראויים לנצח, ובצורת-חשיבה זו מעמים עליהם חוב מכופל, שכן אינו פועל על-פי רצון האל. כאן נגרע הצדק מאהבת-האדם.

השפעותיו של רצון-הבריאה האלוהי מנקות כל רוח-אנוש מאשמה, בחווייתו האישית או בהשתפרות מרצון, מרגע שהיא שואפת מעלה.

אם הצליח להוציא עצמו מטחנות-החומריות-הגשמיות, חזרה אל הרוחני, הריהו עומד טהור בממלכת-בוראו, אחת היא מה היו חטאיו אי-פעם!

טהור בדיוק כמו זה שמעולם לא חטא עדיין. ואולם בהשפעותיהם של חוקי-האל חייב חטאו להקדים את הסליחה עליו, ובעובדה זו בדיוק טמונה הערבות לסליחתו של האל, לחסדו!

האם לא שומעים אנו כיום פעמים רבות את השאלה: איך יכולות להיות השנים הללו כה גרועות, בשם אלוהים? היכן היא האהבה, היכן הוא הצדק? האנושות שואלת, שואלות האומות, ולעתים קרובות משפחות, ואף האדם הבודד! האם לא בכך טמונה הראיה לכך שאהבת-האל אחרת היא, בכל-זאת, ממה שסבורים כה רבים?

נסו לדמיין את אהבת-האל סולחת-הכל, כך, עד לסוף אותו מנסים במאמצים כה רבים להציג בפנינו! בלא כפרה-עצמית, כשהכל נסבל ולבסוף אף נסלח. התוצאה תהיה עגומה ביותר!

האם מחשיב עצמו האדם כבעל-ערך כה רב, עד שאלוהיו אמור לסבול כתוצאה מכך? בעל-ערך רב מזה של האל עצמו! איזה בסיס יש ליהירות זו של האדם.

—

בחשיבה שקטה יהיה עליכם להיכשל באלף מכשולים ורק אז תוכלו להגיע למסקנה, אם הקטנתם את אלוהיכם והפכתם אותו בלתי-מושלם.

ואולם הוא היה, ונותר תמיד מושלם, אחת-היא מה חושבים האנשים בעניין זה.

סליחתו טמונה בבסיס-הצדק. ולא אחרת. ובצדק הזה, שאינו נתון לשינוי, טמונה גם אותה אהבה גדולה שעד-כה זכתה לזלזול!

אתם רגילים לאמוד דברים בערכם הארצי. הצדק האלוהי ואהבת-האל נועדו לרוח-האנושית. החומר אינו נוגע להם. שהרי הם המעצבו מתוך הרוח-האנושית עצמה, ובלא רוח אין חיים. מדוע אתם מענים עצמכם לעתים כה תכופות בזוטרות-ארציות, הנראות לכם כחטא, ואולם כלל אינן כך.

רק מה שמבקשת הרוח בעת הפעולה, הוא הקובע לגבי חוקי-האל בבריאה. רצון-רוחני זה, מכל מקום, אינו מבצע פעילות מחשבתית, אלא הוא תחושה פנימית, הרצון האמיתי באדם, שרק הוא מסוגל להביא לכלל פעולה את חוקי העולם-שמעבר ולגרום להנעתם האוטומטית.

האדם אינו יכול למשוך את אהבת-האל כלפי מטה, שכן אף היא מעוגנת בחוקי-הברזל של רצונו, הנישאים על ידי אהבתו. והשפעתם של חוקים אלו תלויה באופן בו מתנהג האדם בתוכם. הם יכולים לקשור את האדם אל קרבתו של אלוהיו, או לבנות מחיצה שאין באפשרותו לנתצה, למעט באמצעות הכנעה מלאה של האדם, שהיא הציות לחוקיו, ובו בלבד תימצא הגאולה, יימצא האושר. זוהי יציקה, היצירה הגדולה היא חסרת-דופי, ללא כל פגם. כל אוויל, כל טיפש שיבקש דבר אחר ממנה, ראשו יתנפץ אליה.

אהבת-האל מפעילה בכך רק את מה שישמש כל רוח-אנוש, ואולם לא את מה שיביא לה שמחה על פני-האדמה או שינעם לה. היא מרחיקה הרבה מעבר לכך, משום שהיא החולשת על הקיום כולו.

—

אנשים כה רבים חושבים כעת לעתים-קרובות: אם צפויה צרה להתרגש, כיליון, כדי שיוכל טיהור גדול להתרחש, הרי תחילה ישלח האל בצדקתו שליח-כפרות. הרי יש להזהיר את האדם תחילה. היכן הוא יוחנן שיודיע על בואו של השלוח?

כך סבורים חסרי-המזל בריקנות מחשבתם! רק יהירותה של הריקנות הגדולה היא זו הנחבאת מאחורי קריאות אלו. הרי הם יעצרוהו וישלחוהו לכלא!

פקחו עיניכם, פתחו אוזניכם!

ואולם השמחים ורוקדים מתעלמים בקלות-דעת מכל המצוקות והזוועות הפוקדות את זולתם! אינם רוצים לראות, ואינם רוצים לשמוע!

—

גם שליח-כפרות נשלח, כבר לפני אלפיים שנה, והמילה שהתגשמה לדמות אדם צעדה בעקבותיו. אולם האנשים התאמצו בקנאות למחות את זוהרה הטהור של המילה, ולהאפילה, כדי שיאבד כוח-משיכתו של האור ויימחק עוד ועוד. —

וכל אלו המבקשים לחלץ את המילה ממאורת-השרצים, יהיו חייבים לחוש, בקרוב, כיצד שליחי-האופל מנסים נואשות למנוע כל שמחת-התעוררות!

היום, מכל-מקום, שוב לא תחזור התרחשות כמו זו שהיתה בתקופתו של הצלוב! אז הגיעה המילה! לאנושות עמד רצונה החופשי, והיא החליטה, בעיקרון, לדחותו, להיפטר ממנו! מכאן ואילך היא הוכפפה לחוקים, שנקשרו מתוך פעולתם העצמאית אל ההחלטה שהתקבלה באופן זה, באותה תקופה. ולאחר מכן, האנשים פגשו, בדרכים שבחרו בעצמם, את כל פירות רצונם העצמי.

וכעת, בקרוב, ייסגר המעגל. הם נערמים ומתחזקים עוד ועוד ונדחסים אל תוך עצמם כחומה, שתקרוס בקרוב על האנושות, הממשיכה בחיי דלות-הרוח שלה בלא לדעת דבר מכל זה. ובסוף, במועד ההגשמה, ובהתאם לטבע, לא ייוותר עוד בידם דבר לבחור בו.

כעת יהיה עליהם לקצור את שזרעו אז ואף במהלך סטיותיהם הרבות מהדרך.

כל אלו אשר דחו את המילה אז, בתקופתו של הצלוב, מתגלמים היום שוב על-פני-האדמה, לקראת יום-הדין. היום, שוב לא עומדת לכם כל זכות לאזהרה מוקדמת ושקילה מחודשת. באלפיים השנים עמד לרשותכם זמן די-והותר, כדי לשנות את חשיבתכם! גם אלו אשר תפשו את האל ובריאתו בצורה שגויה, ולא עשו כל מאמץ לתיקון וטיהור, לא הבינו זאת כלל. וזהו מצב גרוע אף-יותר, שכן אמונה שגויה מונעת תפישה נכונה של האמת.

ואולם יישמר לעצמו זה אשר עיוות או שינה את האמת, כדי לזכות במוניטין, משום שלאנשים קל או נוח יותר לקבלה באופן זה. הוא יישא על כתפיו לא רק את אשמת הזיוף, ההטעיה, אלא גם את האחריות לכל אלו שמשך אל עצמו הודות לקלות והנוחיות הללו. הוא לא יזכה לסיוע, כאשר תבוא שעתו ליתן את הדין. הוא יקרוס מטה אל המעמקים, שלא יוכלו עוד להשיבו לעולם, ולא בכדי! — גם זאת ראה יוחנן והזהיר בחזונו.

ובאשר יחל הניקיון-הגדול, זאת הפעם לא ייוותר עוד כל זמן לאדם, להתנגד או להימלט מן המתרחש. חוקי-האל, מהם צייר לו האדם בחפץ-לב כה-רב תמונה שגויה, יפעלו אז בנחישות.

בדיוק ברגעים האיומים ביותר שידעה הארץ מעודה, תלמד סוף-סוף האנושות, שאהבת-האל רחוקה מרחק-רב, מן הרכות והחולשה שיוחסו לה.

יותר ממחציתה של האנושות בהווה אינם שייכים כלל לאדמה!

כבר מזה אלפי-שנים שקעה האנושות כה עמוק, חיה באפלה כה דחוסה, עד שברצונם המזוהם בנו האנשים גשרים רבים אל הספירות האפלות, המצויות הרחק מתחת למישור-האדמה הזה.

שם חיים הנפולים, שמשקלם האת'רי לא איפשר להם מעולם לעלות מעלה אל מישור-האדמה הזה.

כאן טמונה ההגנה לכל אלו החיים על-פני-האדמה, וכן לאופל עצמו. הם מופרדים מכוח החוק - הטבעי של הכובד האת'רי. שם למטה יכולים הם להתבשם באדי-תשוקותיהם, בשיפלותם, בלא שיגרמו כל נזק.

נהפוך הוא.

הביטוי-העצמי הבלתי-מרוסן יפגוש שם רק את בני-מינו, ואף יתקוף אותם עצמם. הם יסבלו כך באופן הדדי, וזה יוביל להבשלתם, אולם לא לאשמה נוספת. שכן מתוך הסבל הוא יתעורר מעצמו בשאט-נפש, ועם שאט-הנפש, תגיע השאיפה להתקדם ולצאת מתוך הממלכה הזו. השאיפה תוביל, עם הזמן, אל הייאוש המאכל, והוא יוכל לבסוף למשוך אליו את התפילה החמה ביותר, ועמה את הרצון האמיתי לשיפור.

כך אמור הדבר להתרחש. אולם בעקבות רצונם השגוי של האנשים, לא כך אירע!

האנשים, ברצונם האפל, הקימו גשר אל ממלכת האופל. בכך הגישו את ידם לאלו החיים בה ואיפשרו להם, מכוח המשיכה של מין אל מינהו, לעלות אל פני-האדמה. כאן מצאו הללו כמובן גם הזדמנות להתגשמות מחודשת, שלא היתה מיועדת עבורם בהתרחשויות הרגילות של היקום.

שכן על-פני מישור האדמה, מקום בו יכלו לחיות יחד עם המוארים והטובים יותר, בתיווכה של החומריות הגשמית, גרמו רק נזקים ובכך העמיסו אשמה חדשה על עצמם. זאת אינם יכולים לעשות במקומות הנמוכים מהם הגיעו; משום שלבני-מינם מביאה נחיתות זו רק תועלת, שבה יוכלו סוף-סוף לזהות אך-ורק את עצמם, ולהסב פניהם בשאט-נפש, שתתרום לשיפורם.

את הדרך הרגילה הזו להתפתחות הכל הפר כעת האדם, על-ידי שימוש נחות ברצונו החופשי, כשיצר את הגשרים האת'ריים אל מחוזות האופל, אליהם התאפשר לנפולים להיזרק בחבורה לעבר מישור-האדמה, וכעת הם מאכלסים בצלה חלק גדול ממנה.

ומשום שהרוחות המוארות חייבות להיסוג מפני האופל, בכל מקום בו קנתה רגלו אחיזה, קל היה כעת לנשמות-האפלות הללו, אשר הגיעו אל פני-האדמה שלא-בזכות, אף להתגשם לעתים במקום בו יכלו קודם-לכן רק רוחות מוארות לשכון. הנשמה-האפלה מצאה לה אחיזה דרך מישור בסביבתה של אשה הרה-ללדת, ושם התאפשר לה לממש עצמה ולדחוק את רגלי האור, גם אם האם או האב נמנים על המוארים.

כך מתבררת גם הסיבה לכך, שכבשים שחורות כה רבות יכלו להיוולד להורים טובים. ואולם אם תקפיד האשה ההרה-ללדת על עצמה ועל סביבתה הקרובה, בעת המגע-המיני, דבר כזה לא יוכל להתרחש.

רק האהבה, על-כן, היא זו המסוגלת לזהות, אם השפעתם הסופית של החוקים תסלק לבסוף מעל פני-האדמה, במלוא-הצדק, את אלו שאינם שייכים לכאן, ותמוטט אותם אל ממלכת האופל, עליה נמנים אף הם על פי סוגם. אז לא יוכלו עוד למנוע מן המוארים את עלייתם ולעמוס על גבם אשמות נוספות, אלא אולי, בכל-זאת, יבשילו אל מול שאט-הנפש מחוויותיהם האישיות.

— —

היום יבוא, כמובן, בו תאחז בליבותיהם של כל האנשים לפיתת-ברזל, ובו תסולק בלא כל רחמים יהירותו-הרוחנית של כל יצור-אנושי.

אז יוסר גם כל-ספק, המונע עדיין כיום מרוחות-האנוש לזהות, כי האלוהות לא בן היא, אלא הרחק מעליהן. שאינה יכולה אלא להיות מוצבת על מזבח חייהן-הפנימיים כתמונה טהורה, אליה יישאו פניהן בתפילה ענווה. —

אין זו טעות, אלא אשמה, כאשר רוח-אדם מודה בכך שהיא רוצה להיות אלוהית. יהירות כזו חייבת להפילה; שכן היא דומה לניסיון לחטוף את החרב מידו של האל, לגוררו אל אותה המדרגה בה עומד האדם, ושעד כה לא מילא כלל את דרישותיה, משום שרצה יותר מכך ונשא מבטו אל הרום, אליו לא יגיע לעולם, ושאינו מסוגל כלל לזהותו. וכך התעלם בחוסר-זהירות מכל המציאות, והפך עצמו לא רק לחלוטין חסר-תועלת בבריאה, אלא אף גרוע מכך, למזיק ישיר!

בסוף יובהר לו, בבהירות עצומה, שנגרמה דרך תפישתו השגויה שלו עצמו, כי בקיומו הנוכחי אליו העמיק כה לשקוע, אינו ראוי לייצג ולו את צילה של אלוהות. כל אוצרות הידע-הארצי שחרט בזיכרונו במאמץ לאורך אלפי-שנים יוכחו כחסרי-ערך למול עיניו הנדהמות; בחוסר-אונים יחוה אז בעצמו, כיצד פירות שאיפותיו הארציות והחד-צדדיות יוותרו כאבן שאין-לה-הופכין, לעתים אף קללה של ממש. אז יהרהר אולי באלוהותו שלו, אם יוכל! — —

היא תרעים כנגדו בהכרח: "כרע על ברכיך, יצור, בפני אלוהייך ואדונייך! אל תשאף להעלות עצמך למדרגת האל!" — —

אופייה הבודד של רוח-האנוש העצלה לא תרחיק מעבר לכך. —

רק אז תוכל האנושות הזו לחשוב גם על עלייה. אז יגיע גם המועד בו יקרוס כל אשר אינו עומד על קרקע נכונה. קיום שקרי, נביאי-שקר ואגודות המתקבצות סביבם, כולם יקרסו אל תוך עצמם! ובכך תתגלינה גם כל הדרכים השגויות שהתקיימו עד-כה.

אדם שאנן מסוג זה יכיר אז בבעתה, שהוא עומד על ספה של תהום, שהולך-שולל, והוא גולש במהירות מטה, בעודו סבור בגאווה כי הוא פוסע מעלה, אל עבר האור! שפתח את שערי-ההגנה בלא שיעמוד מאחוריו מלוא-כוחה של הגנה זו, שמשך אל עצמו סכנות, סכנות שבהתרחשות טבעית היו חולפות מעליו ועוברות.

יבורך זה, אשר ימצא אז את הדרך אל החרטה!